

J.J. Cremer.

Of 't mooi was door J.J. Cremer. Een analyse.

De **Kunstkronijk van 1866** bevat een geïllustreerd gedicht van **J. J. Cremer**, getiteld "Of het mooi was". De tekst beschrijft een wandeling door een zonnig **Den Haag** tijdens de lente, waarbij een naamloze dichter verschillende scènes van alledaags geluk observeert. Er wordt aandacht besteed aan de **bloeiende natuur**, een jonge moeder met haar baby, een verliefd stelletje en de ontroerende hereniging tussen een bejaarde vrouw en haar zeemanszoon. De bijbehorende prenten van **Ch. Rochussen** versterken de nostalgische sfeer van het negentiende-eeuwse stadsleven. Uiteindelijk reflecteert het werk op de **schoonheid van het bestaan** en de hoopvolle cyclus van de natuur die verdriet overwint.

In het gedicht beschrijft J.J. Cremer een wandeling van een "rijmertje" door een zonnig en lenteachtig Den Haag, waarbij hij verschillende ontmoetingen en taferelen schetst.

De volgende gebeurtenissen en waarnemingen komen aan bod:

- **De bloemenmarkt:** De wandeling begint langs de vijver en grachten, waarna hij de bloemenmarkt bezoekt. Hier beschrijft hij hoe de rozen, geraniums en lelies in het zonlicht lijken te jubelen en om aandacht vragen.
- **De jonge moeder met haar kind:** Hij ziet een jonge, rijk geklede vrouw die haar baby ("het dierbare wicht") onder een spreid met zich meedraagt. Wanneer een voorbijganger het kind prijst, bloeit de moeder op van trots, en ze geeft gul geld aan een straatzangeres die over muurbloemen zingt.
- **Luxe winketalages:** Tijdens zijn tocht door de straten bewondert hij de rijkdom in de etalages, variërend van zijde, satijn en linten tot glimmende pendules, vazen en kunstplaten.
- **Het verliefde paartje:** Te midden van het drukke gewoel ziet hij een jong stel ("een dametje en heertje") voor een etalage staan. In plaats van naar de koopwaar te kijken, bewonderen ze elkaar in de weerspiegeling van het glas met ogen vol liefde.
- **De teruggekeerde zeeman en zijn moeder:** Bij een oude poort ziet hij een bijzonder paar: een bejaarde, zevenenzestigjarige zeeman genaamd Pieter en

zijn hoogbejaarde moeder, die misschien wel honderd jaar oud is. De zoon is na zeven jaar op zee (onder andere in Japan) eindelijk weer thuis, en de twee wandelen stralend van geluk en trots door de stad.

De wandeling eindigt met de conclusie dat het leven hem, net als de lente, overal "bloemen" en tevreden gezichten heeft getoond.

Tijdens zijn wandeling door Den Haag komt de verteller, die zichzelf aanduidt als een "**rijmertje**", verschillende karakteristieke personages tegen die elk op hun eigen manier de schoonheid en vreugde van de lente weerspiegelen.

Hier zijn de belangrijkste personages die hij beschrijft:

- **Het Rijmertje:** De verteller zelf, een dichterlijke ziel die door de stad dwaalt en geniet van alles wat hij ziet. Hij is "schier verliefd op de lente" en hoewel hij beweert de waarheid te vertellen, geeft hij toe dat hij hier en daar een klein detail "er bij borduurt" om het verhaal te verfraaien.
- **De jeugdige dame en haar kind:** Een jonge vrouw met een "aanminnig en zacht gelaat" en rijke kleding. Ze draagt een baby ("het dierbare wicht") bij zich onder een sprei. Ze straalt van trots wanneer een voorbijgangster haar kind prijst, waarbij ze "een roosje zoo rood" wordt van verlegenheid en geluk.
- **Hanna:** Zij wordt kort genoemd door de dame ("Wacht Hanna") en is vermoedelijk een helpster of kindermaatsje die hen vergezelt.
- **De straatzangeres:** Een vrouw die in het voorbijgaan het kind prijst en vervolgens een lied zingt over een muurbloem. De jonge dame is zo geraakt dat ze haar portemonnee tevoorschijn haalt en de zangeres royaal betaalt om het lied vaker te horen.
- **Aaltje:** Een straatverkoopster die in de verte haar "wit-rood radijs" aan de man brengt.
- **Het verliefde paartje:** Een jong "dametje en heertje" die door het gewoel lopen. Het meisje is pas zeventien lentes oud. In plaats van naar de luxe waren in de etalages te kijken, gebruiken ze de ruiten als spiegels om naar elkaar te kijken met ogen die "stralen van min" (liefde).
- **Pieter de zeeman:** Een "kort knoertig" en verbrand figuur met een grijze baard. Hij is een zeeman die zeven jaar lang van huis is geweest en onder andere Japan en "d'Oost" heeft bezocht. Ondanks dat hij zestig jaar is, wordt hij door zijn moeder nog steeds als haar "kind" gezien.
- **De oude moeder:** De hoogbejaarde moeder van Pieter, een "pokdalig klein vrouwtje" dat misschien wel honderd jaar oud is. Ze loopt erg krom en stram, maar straalt van puur geluk omdat haar "eenigst" kind na al die jaren eindelijk weer veilig thuis is. Pieter noemt haar liefkozend een "lentebloem" die maar eens in de honderd jaar bloeit.

www.jacobcremer.nl

Laatst bijgewerkt: 24 mei 2026.

